

VÖRÖSMARTY ÉS AZ UTÓKOR

Irodalomtörténeti sorozat: 84

Készült: 1955 évben

A nagy alkotóművészek tovább élnek műveikben és a hálás utókor emlékezetében. Filmünk azt mutatja be, hogyan gondozta az utókor Vörösmarty szellemi örökségét.

1. Eötvös József arcképe

A költő halála után Eötvös József méltatta először Vörösmarty költészetét akadémiai emlékbeszédében /1858/.

2. A költő szobra Székesfehérvárott

Az első szobrot Fejér megye emelte nagy fiának Székesfehérvárott 1866-ban. Azóta hagyománnyá vált, hogy Mihály napján emlékünnepelet rendeznek a fehérváriak a Vörösmarty-szobor előtt.

3. Erkel Ferenc arcképe

Erkel Ferenc Liszt mellett legnagyobb zeneszerzőnk. Két műve is van, amely Vörösmarty egy-egy alkotásához kapcsolódik.

4. Hunyadi László kivégzése

/Jelenet a Hunyadi László c. operából. /Hunyadi László c. operája Vörösmarty Czillei és a Hunyadiak c. drámájából készült. Képünk Hunyadi László kivégzését ábrázolja.

5. Keserű pohár. /A Bánk bán c. opera bordal-jelenete./

Léghíresebb bordalunkat, a Keserű pohár c. Vörösmarty-verset is Erkel zenésítette meg és Bánk bán c. operájába illesztette. Képünkön a Bánk bán bordal-jelenete látható. A bordalt Losonczy György énekli, Petur szerepében.

6. Mátyás király bevonulási jelenete Mosonyi Mihály Szép Ilonka c. operájából

Mosonyi Mihály, Liszt Ferenc neves kortársa operát írt a Szép Ilonkából. Képünkön Mátyás király bevonulási jelenete látható.

7. A meglepés. /Orlay Soma festménye./

A 60-as években Orlay Soma festőművész nyolc darabból álló illusztráció-sorozatot készített a Szép Ilonka c. költeményhez. Innen való a következő három képünk. Stílusuk finoman illeszkedik Vörösmarty remekművéhez és igazi biedermeier hangulatot áraszt.

A meglepés c. kép az első rész végsoraihoz kapcsolódik:

"S rezzent kézből kis pillangó elszáll...
A leány rab szép szem sugaránál."

8. Felismerés. /Orlay Soma festménye./

Ez a kép Mátyás király diadalmas bevonulásának egy jelene-
tét ábrázolja:

"Haloványan hófehér szobornál
Szép Ilonka némán és merőn áll."

9. Busongás. /Orlay Soma festménye./

Sorozatunk utolsó képe e híressé vált gyönyörű sorokhoz fű-
ződik:

"Hervadása liliumhullás volt,
Ártatlanság képe a bánaté."

10. Gyulai Pál, Vörösmarty életrajzírója

Vörösmarty életrajzát Gyulai Pál, a kor híres kritikusa ír-
ta meg.

11. A "Csongor és Tünde" első előadásának szinlapja

A "Csongor és Tünde" bemutatójára csak mintegy negyedszázad-
dal a költő halála után került sor /1879/. Valószínű, hogy szin-
padtechnikai nehézségek késleltették ily sokáig a darab előadá-
sát. Vörösmarty remekművét parádés szereposztásban mutatta be
a Nemzeti Színház. Csongort Nagy Imre alakította, Balgát Vizvári,
Tündét Márkus Emilia, Mirigyet Jászai Mari, az Éjt pedig Fáy
Szeréna személyesítette meg.

12. A legszebb Vörösmarty-kiadás

Ugyánésak Gyuláinak köszönhető a múlt század legszebb Vörös-
marty-kiadása /1884-85/.

13. Vörösmarty emléktábla a Váci-utca 19. sz. ház falán /1900/

Vörösmarty születésének 100. évfordulóját országszerte meg-
ünnepezték. Ekkor jelölték meg emléktáblával a Váci utcai házat,
ahol a költő utolsó óráit élte.

14. Jókai Mór, a Vörösmarty-centenárium ünnepi szónoka

Az ünnepi megemlékezések közül kimágnak Jókai Mór meleg-
hangu írása, amelynek címe: Vörösmarty apánk.

15. Sully Prudhomme, a Francia Akadémia Vörösmarty-émlékünnepé-
lyének szónoka

Párizsban is megemlékeztek a Vörösmarty-centenáriumról. A
Francia Akadémián Sully Prudhomme /Szülly Prüdom/, a századfordu-
ló hírneves lírikusa mondott emlékbeszédet.

16.-17. Hirsch Nelli két illusztrációja a Szép Ilonkához. A vadász-pohárköszöntője; Mátyás-bevonulása-Budára.

A centenáriumnál után néhány szép illusztrált Vörösmarty album látott napvilágot. Különösen megragadóak Hirsch Nelinek a Szép Ilonka főjeleneteit ábrázoló festményei: Mátyás pohárköszöntője és győzelmes bevonulása Budára.

18. Ady Endre, a Vörösmarty Akadémia elnöke

1918 végén a haladó írók megalapították a Vörösmarty Akadémiát, elnökéül Ady Endrét választották.

19. Jelenet az "Árpád ébredése" centenáriumi előadásából /1937/

A Nemzeti Színház fennállásának 100. évfordulóján felújították az "Árpád ébredése"-t. Képünk a centenáriumi előadás egyik jelenete. A színpadon látható három főszereplő /balról jobbra/: A Költő /Timár József/, a Színésznő /Tőkés Anna/ és Árpád /Kürti József/.

20.-22. Jelenetek a "Csongor és Tünde" 1937. évi előadásából:

Csongor és Tünde

Tünde és Ilma

Ilma és Balga

Ugyanabban az évben újszerű rendezésben került színre a "Csongor és Tünde" is. Következő képeinken az előadás főszereplői láthatók: Szabó Sándor és Szörényi Éva Csongor és Tünde szerepében, Szörényi Éva és Somogyi Erzszi /Tünde és Ilma/, Somogyi Erzszi és Juhász József /Ilma és Balga/.

23.-26. Jelenetek a "Csongor és Tünde" 1950.évi előadásából

A csodafa. /Várkonyi László felvétele, Magyar Foto/

Mirigy. /Farkas Tamás felvétele, " " /

Balga és a rókafi /Farkas Tamás felv. " " /

Balga és az ördögfiak. /Farkas T. " " " /

1955-ben, a költő halálának 100. évfordulóján szintén felújították Vörösmarty költői tündérajátékát. Első képünkön a csodafa látható Mirigy boszorkánnyal. /Mirigyét Gobbi Hilda alakítja./ Második képünk Gobbi Hildának remek Mirigy-maszkja. Harmadik felvételünk Bagó Lászlót örökíti meg Duzzog szerepében, Mirigynek rókává varázsolt lányával. Az utolsó kép azt a jelenetet ábrázolja, amint az élelmes Balga kordélyos cipelteti magát a három ördögfiával. /Balgát Görbe János játssza./

27. Vörösmarty-emléktábla a költő kápolnásnyéki lakóházának falán /1950/.

A költő születésének 150. évfordulója alkalmából egykori

lakóházát muzeummá rendezték be Kápolnásnyéken. A község tanácsa emléktáblát helyezett a Vörösmarty-ház falára.

28.-29. A költő személyes emléktárgyai a Vörösmarty-muzeumban.
Ugyanaz. Nagyított felvétel

E két képünkön a Vörösmarty-muzeum egyik terme látható a költő személyes emléktárgyaival.

30. Vörösmarty-kiadások. /Képösszeállítás./

A nemzet kegyelete összegyűjtötte és féltve őrzi Vörösmarty ereklyéit. A költő életműve azonban nem muzeumi emléktárgy, hanem elevenen ható erő, amely ma is haza- és embérszeretetre lelkesíti népünket.

FELSŐOKTATÁSI JEGYZETELLÁTÓ VÁLLALAT BUDAPEST
Felelős vezető: Heitter Imre
8-2319/289/PE